

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicorvm, Et Aliorvm
Ecclesiasticorvm Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Ebrietatis, & crapula fructus, prouentus, & effectus. cap.x.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

confusudine beluina detenti, luxuriae tantum tota die, epulisi; inferiunt. Clamat loel propheta his, qui ebrietati deferiunt, dicens^a: Expergiscimini ebrij, & flete, & vultate omnes, qui bibitis vinum in dulcedine. Quo testimonio non ait tantum flete omnes, qui bibitis vinum, ut bibere omnino non liceat; sed adiecit in dulcedine; quod ad voluptuosam pertinet, & prodigiam effusione. Nam quantum satis est necessitati edocet Timotheum bibere Apostolus, dicens^b: Vino modico vivere. Non solum ex vino ineberiatur homines, sed etiam ex ceteris potandi generibus, quae vario modo conficiuntur. Unde & Nazaræis, qui se sanctificabant Domino, præceptum est^c, vinum, & siceram non bibere: utique enim statu mentis euertunt, & ebrios faciunt, luxuriam quoque carnis vtraque æqualiter gigunt. Quidam continent, sicut panem cum pondere edunt; ita & aquam cum mensura sumunt, afferentes ad castimoniam carnis, etiam aquæ abstinentiam conuenire.

Ebrietas & crapule fructus, prouentus & effictus.

C A P. X.

D. Verò Ambrosius de ebrietate scribes^d; Sicut, inquit, mater fidei continetia, ita perfidiae mater ebrietas est. In quod facinus non ista præcipitat? Rogas ad iucunditatem^e, cogis ad mortem; iniuitas ad prandium, efferre vis ad sepulchrum; cibos promittis, tormenta irrogas: Vina prætendis, venena suffundis. Omne enim quicquid nocet, venenum est. Tollit sensus, viscera exurit, somnum infert, caput vexat. Etiam maior vis vini, quam veneni est. Denique venenum vino excluditur, non vinum veneno. Merito Deus per Moysem non solum veneno, sed etiam draconum veneno vinum comparauit, dicens^f: Furor draconum vini eorum, & ira aspidum insanabilis; & pulchre additur insanabilis: Multi enim reliquorum serpentium veneno curantur, nemo ebrietate. Certè veneno caro vulneratur, vino mens. Noxia est ebrietas ad corporis sanitatem, menti etiam crimen adiungit^g. Sudant vino corpora temulentorum, si leuius ea tetigeris, exprimis vinum. Ebrietas fomentum libidinis. Ebrietas incentiuum insanie, Ebrietas venenum insipientiae. Hæc sensus

N iiiij

hominum

*Expergiscimini ebrij & flete
a Ioel. 1.*

*b 1. Timotheus.
Vino modico
vivere.
De varia e-
brietate vnde
Chrysostomus
ad vocis Is-
raelites oratione
quinta.
c Num. 6.
Ad castimoniam
carnis etiam
aqua abstinen-
tia conuenit.*

*d in lib. de He-
lia, & ieiun.
cap. 12.
Ebrietas ma-
ter perfidie est.
e Ambros. d.
lib. cap. 14.*

*Maior vis vi-
ni quam ven-
ni est.*

f Deut. 32.

*g Ambros. d.
lib. cap. 4.
Mala ex ebrie-
tate promana-
tia.*

hominum mutat, & formas; per hanc fiunt ex hom
bus equi adhinnentes. Siquidem naturali vaporis calidi, & præter naturam vini calore flamm
cohibere se non queunt, & in bestiales libidines
tantur, ut nullum tempus præscriptum habeant,
decat indulgere concubitui. Vocem amittunt,
variantur, oculis ignescunt, ore anhelant, tremunt
bus, in furore ardescunt, sensu excedunt. Hinc pro
periculosa, hinc calculi grauis poena, hinc extat
ditas, hinc vomitus frequens semeras epulas cum
norum viscerum cruentum sument. Nam eadem
minus per Hieremiam locutus est, dicens^a: Miser
inebriamini, & vomite, & cadetis, & non contigit.
Hinc etiam vanq̄ imagines, incerti visus, infastabili
sus, umbras saepe transfilunt, sicut soucas. Nutatio
facie terra; subito erigi & inclinari videuntur;
vertuntur, timentes in faciem ruunt, & solum ma
apprehendunt, aut concurrentibus montibus fibi
tur includi. Murmur in auribus, tanquā maris flu
tis fragor, & resonatia fluui littora. Canes si vid
leones arbitrantur, & fugiunt; Alij risu solam
condito; ali⁹ inconsolabili mœrore deplorantur;
nunt irrationalib⁹ pauores. Vigilantes somniante
mientes litigant. Vita his somniū est: somnus hinc
est. Excitari nullis vocibus possunt, quantolibet
lando impulsu petas: nisi resipuerint, cuigilare non
sunt. Vnde bene Hieremias huiusmodi hominem
quam superflua creaturam, deflendum putat. Quod
enim homo ebrius nisi superflua creatura:^b

*Homo ebrius,
superflua crea
tura.*

b Ambro. d.

lib. cap. 16.

c in epist. ad

Ocean.

*Qui inebria
tur mortuus, et
sepultus est.*

d Genes. 9.

e Genes. 19. §.

f. dist. 32.

g cap. 1.

*Et idem epistolam ad Titum explicans^f: Quale
quit, Episcopum videri vinolentum, ut sensu occi*

vel exaltet risum contra grauitatis decorum, & labiis
dissoluis cachinnet, vel si paululum tristis cuiusdam rei
fuerit recordatus inter pocula, in singultus prorumpat,
& lachrymas. Longum est ire per singula, & infanias,
quas ebrietas suggeste, explicare. Videas alios, pocula
in tela vertentes, scyphum in faciem iacere conuiuæ; a-
lios scissis vestibus in vulnera aliena proruere, alios cla-
mare, alios dormitare; qui plus biberit, sortior compu-
tatur, accusationis occasio est, adiuratu per Regem fre-
quentius non bibisse? Vomunt, ut bibant: bibunt, ut
vomant. Digestio ventris, & guttur uno occupantur
officio. Vbicunque saturitas, atque ebrietas fuerint, ibi
libido dominatur. Nunquam ego ebrium castum puta-
bo, qui esti vino consopitus dormierit, tamen potuit
peccare per vinum. Pascitur enim, ut D. Ambrosius in-
quit^a, libido conuiuis, nutritur deliciis, vino accendi-
tur, ebrietateflammatur. Grauiora sunt his fomenta
verborum, ubi caro inebriatur, mœs titubat, animus va-
cillat, cor fluctuat. Rursum D. Hieronymus ad Nepo-
tiuum de vita clericorum scribens: Nunquam, inquit,
vinum redoleas, ne audias illud philosophi: Hoc non
est oculum porrigerere, sed vnum propinare. Vinolen-
tos sacerdotes & Apostolus damnat^b, & vetus lex pro-
hibet^c; qui altario descriuunt, vinum, & siceram non
bibat. Sicera Hebreo sermone omnis potio nūcupatur,
qua inebriare potest, siue illa, quæ frumento conchitur,
siue pomorum succo, aut cum faui decoquuntur in dul-
cem, & barbaram potionem; aut palmarum fructus ex-
primuntur in liquorem, coctisq; frugibus aqua pinguior
coloratur. Quicquid inebriat, & statim mentis euerit,
fuge similiter ut vinum^d. Nec hoc dico, quod Dei a no-
bis creatura damnetur (siquidē & Dominus vini pota-
tor est appellatus^e, & Timotheo dolenti stomachum
modica vini sorbitio relaxata est) sed modū pro ætatis,
& valedudinis, & corporum qualitate exigimus in po-
tando. Quodsi absque vino ardeo adolescentia, & infla-
matio calore sanguinis, & succulento, validoq; sum cor-
pore, libenter carebo poculo, in quo suspicio veneni est.

D. verò Basilius in ebrietatem & luxum sermonem
faciens: Ebrietas, inquit, dæmon est voluntarius, ex vo-

*Quas insaniae
ebrietas sugge-
rat.*

*a lib. I. de pe-
nit. cap. 14.
Libido vino ac-
ceditur, & e-
brietate flam-
matur.*

*b 1. Timot. 3, 18
5. Tit. 2.
c Leu. 10.*

*Isaie 28.
Vinolentos sa-
cerdotes Apos-
tolus damnat.
& vetus lex
prohibet.*

*Sicera quid sit.
Quicquid in-
ebriat fugiendo
ut vinum est.
d c: vinolentū
diff. 35.
e Matth. 11.*

*Ebrietas volun-
tarious dæmon.*

N. iiiij Iupitare

luptate animabus nostris inditus. Ebrietas malitia habet est, virtutis inimica, fortem virum reddit igne ex temperato facit laetitiam; iustitiam ignorat, tam extinguit. Sicut enim aqua igni est aduentum immodicum rationem suppressit. Quia in homo miser a brutis differt? Nonne rationis nostra non a Deo omnium conditore accepisti, reliquias virtutis omnis factus Dominus, & imperator? Hoc te mentis lumine per ebrietatem priuans, inter rationes carentes numerati poteris, similisque deri. Nec solum eo peiores brutis, quod mente etebrii, sed etiam quod sensibus longe infra illas videantur. Quod quae animal ita visu auditum que ebrius homo, debilitatur? Nonne familiariter interdum ignorat, alienis vero saepe ut domesticis grediuntur? An non umbras saepenumero, tanquam cos, aut loca prærupta transiliunt? Aures terrifico more fluctuantis maris resertas habent; terra inter insurgere, ac in arduum, & rectum erigi, mons commoueri videntur. Quandoque ab re, & prædum rident: nunc vero sine consolationis remediant; nunc item audaces, ex temerarij, mox in ignauia. Lymphatus, & malo daemone captus cordia quidem dignus: ebrius vero eadem fere patiens minimè misericordia dignus, qui sponte feruit daemoni. Quis est qui maledictionem Cai seipsum transfert? An non qui vino tremit, & vice per omnem vitam? Naturali namque firmitate detestata, necesse est corpus continuo vacillat, arque manu. Cum potatione procedente eò veniunt, ut de hac insaniam certet, & de ebrietate per ambitionem tendant, cuius auctorem legis diabolum habent, videlicet præmium, peccatum. Nam qui plus hauserit, is præ ceteris laudatur, is victoriam resert. Appar gloria in ignominia illorum est. Inter se namque contendunt, & ut in iudicio aliquo defensitant. Ebrietatis rationis interitus, fortitudinis pernicies, semper immatura, mors momentanea. Quid quae funeris quam gentium idola? Oculos habent, & non videt aures habent, & non audiunt, manus paralyticas atque

*Ebriosi peiores
brutis.*

*Maledictione
Cain in se
transfert
ebriei.*

*Legis ebriosorum
auctor diabolus.*

*Ebrij gentium
idola.*

habent, pedes infirmos, ac facile offendentes.

Quid autem B. Iuo de ebrietate senserit, liquet ex his
B. Augustini à se allegatis verbis^a: Fuge, inquit, vinū, ^{a 13, par. decrez}
velut venenum, ne ebrietas superet te, expoliatumque

^{ti cap. 80.}

virtutibus te nudum efficiat. Vinum enim, ut sancta

scriptura dicit^b apostatare facit etiam sapientes. At-

^{b Eccles. 19.}

tende Noe virum sapientem, & sanctum quomodo per

ebrietatem nudatus est, dormiens^c. Attende & Loth

^{c Genes. 9.}

patriarcham, qui per ebrietatem se miscuit filiabus im-

^{d Genes. 19.}

pudenter^d. Hinc B. Basilius dicit^e: Multi per vinum à

^{e Tomo 2. in}

demonibus capti sunt. Nec est aliud ebrietas, quam

^{f admonit. ad}

manifestissimus demon. Et Propheta air^f: Fornicatio

<div style="position: absolute; left:

incoerens ac dānato similis cōcepit narrare, quia in
inferos apertos, & satanam immersum in prō-
tartari, Caipham quoque cum ceteris, qui oculū
Dominum, iuxta cum flammis vlticibus cōtra-

*Locus ebrioso,
Et ad psu lindum in e: leſia
non venientia
inferno prēparatus.*

*Pro ebrioso
quoad defun-
do nec missa
facta, nec piaf-
mi cantata, nec
oratum fuit.*

*Multi exempla
cuiusdā ebrioso
damnati, ad
poenititudinem
prosociati sunt.*

*a epist. 1. ad
Iacob. fratr.
Dom. Et Ius
in decr. par. 13.
cap. 8.4.
b 1/4.5. cap.*

in quorum vicinia, inquit, heu misero mihi locū
spacio æternæ damnationis esse præparatum. At
hæc fratres cœperunt diligenter exhortari, ut
positus adhuc in corpore, poenitētiam ageret. Re-
debat ille desperans: Nou est mihi modus ten-
muandi, cūm ipse viderim iudicium meum non
completum. Talia dicens, sine viatico salutis ob-
corpus cius in vltimis est monasterij locis humi-
neque aliquis pro eo vel missas facere, vel psalma-
tare, vel saltem orare præsumebat. O quam gra-
stantia diuisit Dominus lucem, & tenebras. Bp
martyr Stephanus passurus mortem pro veritate
celos apertos, vedit gloriam Dei, & IESVM de-
a dexteris Dei, & vbi erat ipse futurus post mortem
ibi oculos mentis ante mortem, quo latior occi-
ret, misit. At cōtra faber ille tenebroſe mentis, &
nis, imminentे morte vedita tartara, vidi-
nationem diaboli, & sequentium eius. Vedit etiam
infelix inter tales carcere, quo miserabilis ipse
rata salute, periret; sed viventibus, qui hæc cogi-
sent, causam latutis sua perdītione reliqueret. I
est hoc nuper in prouincia Berniciorum ac longe
tèque diffamatum, multosque ad agendum, &
differendam scelerum suorum poenititudinem, p
cauit. Quod vtinam ex hijs etiam nostrarū fia-
ne literarum.

D. Petrus, vt testatur B. Clemens Papa & ma-
ipius discipulus^a, ebrietatem quoque oppido ab-
bat, & ebriosos corpore, & animo mortuos eli-
cabat. De quibus & in exemplum aiebat ista illa
ba b: Vx qui confutatis manū ad ebrietatem felici-
& potandum usque ad vesperam, vt vino ælueris
Vx qui potentes estis ad bibendum, ad bibendum,
& viri fortes ad miscendam ebrietatem, &
xander vero Papa tertius, audiens quod quida-
se diabolica fraude decepti hominem quendam in

tatione, & ebrietate occisum, quasi sanctum (more infidelium) venerarentur, rescripsit, & mandauit illis^a, a c. i. de reliq.
ut cum vix pro talibus in ebrietatibus peremptis ecclesiæ
sia permittat orare; dicit enim Apostolus^b: Ebrios
regnum Dei non possidebunt; illum non præsumerent
de cetero colere, etiam si per eum miracula fierent.

D. verò Dionyssius Richelius de vita ecclesiastico^ū, & prefetim Canonicorum scribens^c, & explicans illud Osea prophetæ^d: Vinum, & ebrietas, & fornicatio au- c art. 7.
d Oſe, 4.

serunt cor. Hoc est, inquit, mentem excoecant, atque iudicium obtenebrant rationis. Cumque optimum hominis sit esse, & viuere secundum rationis censuram, constat quod crapula ingerat homini maxima nocu-
menta. Nam laedit naturam, abbreviat vitam, intellectu
obscurat, voluntatem subvertit, varias parit infirmita-
tes, tedium & torporem adferit, fastidium diuinorum
gignit, acediam causat, ad iniuriandum aliis facit prae-
cipitem, somnolentiam, negligentiamque inducit, ad
loquacitatis nugas instigat, & omnem cordis custodiā,
compunctionem, timorem dissipat proflus. Idcirco non
tantum Canonicis, & cunctis ceteris spiritualibus per-
sonis, sed vniuersis quoque fidelibus prohibetur, Chri-
stio dicente: Attende autem vobis, ne forte grauen-
tur corda vestra crapula, & ebrietate, aut curis huius vi-

et corda vestra etrapula, & ebrietate, aut curis nullus vita. Denique sicut gula mentem commaculat, ita corpus

reddit deforme, & monstros consimile, naturalis decore, & conueniente hominem priuat. Gula, & libido voluptati deseruunt carnis: crapula & ebrietas calix est demoniorum, qui cum aut mentem, aut ventrem impleurit, Christus in homine crapuloso non inuenit locum. Quemadmodum ignis, & aqua simul esse non valent, sic spirituales, & corporales deliciae se in eodem non patiuntur. Vbi crapulam ruftantis inter pocula senserit Christus, vina sua super mel & fauum suavia menti propinare nequaquam dignatur. Filii hominum vsquequo graui corde, cur diligis vanitatem, & negligitis veritatem? cur voluptatem amatiss, & virtutem, ac salutem amittitis? Imo pro breui, ac foeda delectatione æternam voluntate amaritudinem procuratis. Citò cum diuite epulone

Crapule maxima nocimeta.

Crapula &
brietas calix
est daemoniorum.

- f Psal. 4.

Ione guttam aquæ pro refrigerio cupietis, nec omni poteritis. Nempe in quos ardor tantare sitis, et lisque famis acerbissima punitio magis, quam impudentia, qui pauperum necessarias sustentant, suas conuertunt delicias. Planè, ut testatur B. Iudeus^a, pinguedo carnis, delicia corporis, saunaria aut ante mortem vos deserent, aut vos in morte relinquentis. Hic caro vestra paulò post deponit vermis: illic anima infernibus tradita est, donec rursus infeliciter colligata sine fine locupletis, qua sociatæ fuere in viiiis. O delicate ciis, ac diuitiis circumfusus es, & confusus cōmū expectas, & mortem atque damnationem;

c. Ad Philip. 3. & Iacob. 5.

b Rom. 14.

c. Ad Philip. 3. & Iacob. 5.

d. Lccc 6. cap.

e ad Ephes. 5.

f cap. 1.

Excessus, qui ex pulando sunt.

lione guttam aquæ pro refrigerio cupietis, nec omni poteritis. Nempe in quos ardor tantare sitis, et lisque famis acerbissima punitio magis, quam impudentia, qui pauperum necessarias sustentant, suas conuertunt delicias. Planè, ut testatur B. Iudeus^a, pinguedo carnis, delicia corporis, saunaria aut ante mortem vos deserent, aut vos in morte relinquentis. Hic caro vestra paulò post deponit vermis: illic anima infernibus tradita est, donec rursus infeliciter colligata sine fine locupletis, qua sociatæ fuere in viiiis. O delicate ciis, ac diuitiis circumfusus es, & confusus cōmū expectas, & mortem atque damnationem;

ad Aduertant, timeantque Canonici, qui ab obsecracione canonum penè totaliter corrueant, q*uis* infallibilis iudex^d: V&e vobis, qui saturati estis, quietis. V&e vobis diuitiis, qui habetis conforto vestram: V&e vobis, qui nunc ridetis, quia ploratis, flebitis. Nonne de talibus scriptus Iudas A postolo sunt in epulis suis maculae, conuiuentes sine timore metipso pascentes, despumantes suas confusionibus procella tenebratum cōleruata est in atermam sanctius ille A postolus: Hi, inquit, sunt in epulis suis maculae, & non potius: Hi sunt in epulis suis manisi quod epulando incident tot, & tanta peccata non solum maculati, sed & maculae appellentur, quibusdam ex gentilitate conuersis scribit Apostolus: Fueritis aliquando tenebrae. Epulando quippe non excedunt in quantitate & qualitate escuum, & potius sed item in verbis vanis, superfluis, prauis, ne datur traxtoriis, scurrilibus, & lascivis, in iocis, ludis, carnis, dissolutionibus, amissione temporis, & omissione multis. Talibus clamat Ioel propheta^e: Expergisci ebrij, & flete, & v'luate omnes, qui bibitis vinius a cedine, quia peribit de ore vestro.

Insuper adde, quod cùm vniuersi fideles ad arctam viam, ad pénitentiale conuersationem, ad vitam coram aliissimo timoratam teneantur, quanto Canonici in altiori gradu, spiritualiorique statu sunt constituti, *Canonici debet
esse magis so-
bris laicis.*

Et deinceps, da ei g-
ne locum
icate q-
us cōdū-
nem; an
fca, &
omnibus.
Quid
ente el-
orpora
ab odo-
runt, q-
elitis, q-
onfolia
a plora-
a pofo-
ne timo-
nsuſion-
a eternu-
t in epi-
uis mu-
a pecc-
llentum
: Apoll-
pe non-
n, & pa-
ne dicit
udis, &
omissio-
pergili-
s vnu-
s, nec ob-
e sitis, ne
uan in-
tentau-
tur. B. lo-
auuntur
in mo-
st deca-
da el i-
ne locum
icate q-
us cōdū-
nem; an
fca, &
omnibus.
Quid
ente el-
orpora
ab odo-
runt, q-
elitis, q-
onfolia
a plora-
a pofo-
ne timo-
nsuſion-
a eternu-
t in epi-
uis mu-
a pecc-
llentum
: Apoll-
pe non-
n, & pa-
ne dicit
udis, &
omissio-
pergili-
s vnu-

Insuper adde, quod cùm vniuersi fideles ad arctam viam, ad pénitentiale conuersationem, ad vitam coram aliissimo timoratam teneantur, quanto Canonici in altiori gradu, spiritualiorique statu sunt constituti, *Canonici debet
esse magis so-
bris laicis.*

Hinc D. Augustinus cum laicis dixisset in suo sermone^a: Quicumque a serm. 231. de
me audire contempserit, & ad bibendum pronus fuerit, *temp.*
vel in conviuio suo alios adiurare, vel cogere voluerit,
& pro se & pro illis in die iudicij reus erit;
subdit: Et
quia, quod peius est, aliqui etiam clerici, qui hoc debe-
rent prohibere, ipsi cogunt bibere aliquos plus quam ex-
pedit: amode incipiant & seipsos corriger, & alios *Monitio Au-
gustini ad cle-
ricos, qui alios
cogunt bibere.*

Consueto bi-
bendi ad aqua-
lem manjuram
refusa ex
conviuio.

Aequali men-
sura bibet, aut
bibenti acquie-
scit diabolus fa-
cilitator.

Rursum idem Augustinus^b de ebrietate ad populum de serm. 232. de
sermonem faciens, & verba sua ad clerum deflectens: temp.
Definit, inquit, ac deliberet vnuquisque apud se ebrie-
tatem graue esse peccatum, & tunc aut nunquam, aut
difficile cum ebrietas poterit superare. Cùm enim non
solum

solum in futuro seculo propter ebrietatem tunc sunt homines, sed etiam in praesenti per ipsam tempore multis frequenter infirmitatibus fatigantur morbum corporis timeant, qui de anima sua sicut cogitant; oculorum suffusionem, atque caliginositas vertiginem, & membrorum tremorem cipiunt qui inferni supplicia non formidant.

Alia D. Augustini ad clericos de ebrietate admonitio.

Quae pena matutinae clericos ebriosos.

Confessio.

Grauius peccant qui in nominibus sancto rū se inebriant.

Notatus comedentes falsa ciuria causa positionis, de quo etiam videtur Augus. lib. 8. confess. cap. 3.

Et haec quod solum laicis, sed etiam clericis dicimus, quia quod est, multi sunt etiam maioris ordinis clericis, & alii sobrietatis bonum deberent iugiter praedictum solum hoc non faciunt, sed etiam & se, aliquo

briare non erubescunt, nec metunt. Sed agnoscunt quicumque tales sunt, quia si se noluerint dare, pro se, & pro aliis, necesse est eos retemalit sustinere.

Illud verò quale est, quod iam transacto completa sit, cum amplius bibere non possunt, nec tunc quasi nouelli, quasi & qui ipsa hora super diuersis nominibus incipiunt bibere, non solum hominum, sed etiam angelorum, & reliquorum sanctorum, aestimantes, quod maximum honorum impendant, si se in eorum nominibus nimis late sepiant; ignorantes, quod nullus tam gravium iuriam sanctis angelis, vel sanctis hominibus auctor irrogare, quam illi, qui in illorum nominibus per ebrietatem suas animas probantur occidere, enim aliqui, qui sola ex causa aliqua falsa cibis ordinant fieri, ut per ipsam falsitudinem nimis sint ebrietate obrucere. Haec enim si pagani, qui ignorant, faciunt, nec mirandum est, nec nimis dum, quia & in Deo spem non habent; antiqui suorum consuetudinem seruant. Christiani vero Deus de tenebris duxit ad lucem; de morte vobis, quibus omnes scripturæ clamant, ebrietatem diligere, sobrietatem dilgere, quare turpissimas ebrietates imitantur, de quorū perfidia liberari posse misericordiam meruerunt? Et ideo rogo, & per unum dicem iudicij vos adiuro, ut quantum potest ebrietatis malum auxiliante Deo fugatis, & iam incipiat verecundum esse, quod hucusque gentile

paganis in ebrietatis turpitudine vos voluistis similes exhibere. Et ideo quia Deo propitio illis dissimiles estis in fide, similes esse in ebrietate penitus non debetis; quia etiam si reliqua peccata Christiani non admittant, sola eos, si frequens fuerit ebrietas, & emendatio ac penitentia non subuenient, in inferni profunda præcipitat, secundum illud quod iam dictum est: Neque eborios regnum Dei possidebunt,

Ad extremum, qui amico suo nimium propinat, in anima efficitur inimicus. Corpus quoque eius debilitate, & animam probatur occidere. Melius erat, ut ilud, quod vna die plus cum bibere coegerit, quam expedit, per duos, aut tres dies ipsum amicum ad coniuicium reuocaret suum. Et unde vna die eum nimium bibendo debilitauerat; ipsum in aliis diebus sufficiente potu reficeret, nec potum ille perderet, nec amicum deciperet. Aut certe, quod est melius, quicquid nimio potu perdiuum esset gula, pauperibus daretur in elemosynam, vt & caro rationabiliter bibendo reficeretur, & per misericordiam pauperum animæ redemptio præparetur. Ergo, fratres charissimi, dum haec, humiliter, & cum grandi charitate pro sollicitudine paterna commoneo, absoluo apud Deum conscientiam meam. Qui me libenter audierit, & fideliter quod ei prædicatum est implere voluerit, habebit præmium aeternum. Qui autem contempserit, timeat, ne ei aeternum necesse sit sine vlo fine sustinere supplicium.

Frequenter charitatem vestram paterna pietate admonui, vt ebrietatis malum, tanquam inferni soueam vitare & fugere deberetis. Et licet apud plures profecerit castigatio, quam multi tamen sunt, qui nec Deum timent, nec eos, qui honesti sunt, vel sobrii, reverentur, & tantum bibunt, vt interdum necesse habeant viscera nimio potu plena per vomitum relaxare, & tanquam fractæ & naufragæ naues, ita ipsius ebrietatis fluctibus fragentur, vt nec vbi sint recognoscant, & dicere a liquid vel audire, quod ad rationem pertinet, omnino non valeant. Sed credimus de misericordia Dei, quod ita omnes ebriosi de ebrietatis malo ad bonum sobrietatis sunt per Dei gratiam reddituri, vt & nobis gaudium faciant,

Amico suo nimium propinat, inimicus eius efficitur.

Ebrietas tanquam inferni souea vitanda est.

faciant, & ipsi feliciter ad æternum peruenientur præmium.

Sacrolæcta verò Tridentina Synodus volu-
ro supradicta vitia extirpare, & profligate, fan-
sanxit^a, vt quæ alias à summis Pontificibus, &
conciliis de clericorum vita, & honestate reue-
simul de luxu & comedationibus, ac quibusvis
minibus fugiendis copiosè, & salubriter sancti
eadem in posterum eisdem pœnis, vel maioris
trio ordinarij imponendis obleruerentur. Quocun-
pra diuersorum Pontificum, & conciliorum
editas constitutiones, & ordinationes polium
bus & hanc Eutychiani papæ addendam posuit.
Magnum malum ebrietatis, vnde omnia vitia
Christianis, modis omnibus cauere præcipitam
autem hoc vitare noluerit, ex communicante
decreuimus, vsque ad congruam emendationem
eadem constitutio renouata in concilio Mag-
no cap. 4.6.

In concilio verò Treuirensi insigne quoque
ebrietate emanauit statutum^b: Ebrietas, vt pal-
signum flagitiorū incitatrix, ac scaturigo, que
cessationibus & cœnenticulis dominatur, ecclesi-
gradum summa cum turpitudine passim infestat.
Quod perpende R. mus Dominus noster, quoniam
& abominabile sit, tum in profanis, tum in sacra-
bus vitium, quamque periculo sum. rixis nimis
dibus, atque vulneribus scatens, quod confitent
cana sepe effutit, iudicium mentemque penitus
quascumque denique libidines pecudis instar
priuatum impellit, atque exagitat; ideo huic et
dedito ecclesiastum ministros R. ma illius pa-
vna cum praesenti Synodo ab officiis, cursis, &
muneribus remouendos decernit. Quid enim
stius, quām vino assidue madidos eiusmodi be-
animarum curę præesse, de quibus Propheta dicit
sacerdoti, & propheta præ ebrietate erranti, &
iudicium apisci tibi. Formidabilem namque in
pœnam euangelica tuba^c, nisi loeles propheta
nente fleuerint atque v lulauerint, ex inopinata

*a Sess. 22. de
ref. cap. 1.*

*b Iuo in de-
cret. par. 13. cap.
70. & Bar-
thar. lib. 14. de-
cret. cap. 2.*

*c an. Dom.
1548. cap. 1.*

*Ebrietas ecclæ-
siasticum gra-
du turpiter in-
famauit.*

d Iudee 28.

*e LUC. 21.
f Joel. 1.*

dendi à sobris, vt cum hypocritis exitij, aeternæque
damnationis partem sortiatur. Quare ad sobrietatem,
cum omnes, tum præcipue ecclesiæ seruos, qui lumina-
ria mundi, & sal terræ sunt, vnâ cum Paulo R.^{ma} illius
paternitas hottatur, vtque temulentiam, in qua luxus
est, deudent obnoxie precatur. Cæterum qui turpiter illi
vitio indulgent immorigeri, ab officiis, & beneficiis, vt
dictum est, ecclesiastica censura & Synodi auctoritate
primum suspendit: Deinde si etiam impudenter dete-
stante confuetudini, ac dictu pariter & visu foedissimæ
diutius inheserint, omnibus honorum gradibus exutos,
ad quadrupedum sortem, quæ natura prona atque vetrici
obedientia fixit, maioribus suppliciis affectos statuit
abiciendos. Quæ autem à Confessariis iniungenda sit
ebriosis penitentia, alibi à nobis dictum est.^a

In signis contra
ebriosos poena.

^a in specul. de
malor. hor. tib.
caus. et remed.
lib. 3. cap. 10.

Anne dies Dominicis, & Sanctorum festa epulu ac sym-
posiu decorare & celebrare liceat? C A P. X I.

Etsi ad propositam questionem, sobrietatis, pie-
tatis, ac veræ honestatis amatoribus, & cultoribus
per premissa satis responsum esse arbitramur, ta-
men, quia forte quispiam possit obiecere, scriptum esse:^b b Deutero. 16.
Epulaberis in festiuitate tua; & D. Clemētem martyrem
ac pontificem declarasse, illum peccato obnoxium, qui
in die festo Domini mortitiam praese ferr, eo quod per
huiusmodi dies exhilarari oporteat; Ad singula quid
sancti Patres responderint, huc producemos. Et primò
prafatus Clemēs introducens Apostolos suam ad Deū
orationem fundentes, hæc illos resert dixisse verba:^c d lib. 7. const
Domine omnipotens, mundum per Christū condidisti,
& Sabbathum propter id instituisti, quoniam in eo quieti
visti ab operibus, in meditationem tuarum legum, fe-
staque præcepisti in lætitiam nostrarum animarum, vt
memoriam recoleremus creatæ à te sapientiæ: quem-
admodum propter nos nasci voluit ex muliere,appa-
ruit uita, demonstrans se in baptismo, quod Deus &
homines erat, qui pro nobis passus est tua permissione, &
mortuus, atque tua potentia suscitatus, ideo resurrectio-
nis festum celebrantes, in Dominica lætamur, propter
cum, qui vicit mortem, donauit vitam, & immortalitatem:

^c lib. 5. const.
apostol. cap. 36.
^d Cur dies Do-
minici & festa
instiuita.